

Bestyrelsens beretning
ved Landøkonomisk Selskabs generalforsamling
d. 8. december 2017 kl 13.00
i Skovridersalen på Holmegaard Gods

Igen stor velkomst til Jer alle – medlemmer, gæster og presse – vi er glade for at samle så mange igen i år og nu i nye rammer her på Holmegaard.

Jeg skal i øvrigt hilse fra Martin Merrild, der er forhindret, men som meget gerne havde været gæst her.

Som tidligere år har vi valgt at udsende Beretningen forud for mødet, således at I har kunnet orientere Jer i emnevalget.

Både beretning og tilhørende slides (angivet med nr. i beretningen) vil kunne findes på vores hjemmeside www.loes.dk, således at gennemgangen i dag nærmest er en appetitvækker for senere selvstudie af dét, I finder mest interessant.

oOo

Vi er i dag samlet til årets 3. sociale begivenhed. I marts havde vi et overordentlig spændende medlemsarrangement hos Deloitte i Slagelse. Der skal lyde en stor, stor tak til Kenny Isaksen herfra, der lagde lokaler og forplejning til og kom med et yderste aktuelt indlæg om ejendomsvurderingsystemet, som det vil tage sig ud og de nye regler for generationsskifte. Vi havde tillige et indlæg fra juridisk chef i Bæredygtigt Landbrug Nikolaj Schultz om dagsaktuelle emner på Bæredygtigt Landbrugs dagsorden. Der blev navnlig fokuseret om den retssag, som Bæredygtigt Landbrug anlagde d. 23. december 2016.**(1)** Indlægget blev fremført med entusiasme og engagement og dét på trods af, at Nikolaj fik opgaven med kun en halv dags varsel, da den faglige direktør i Bæredygtigt Landbrug, Jørgen Evald Jensen, var blevet syg.

Årets anden begivenhed var en særdeles interessant sommerudflugt til Vallø og Gjorslev.**(2)** Vi fik begge steder en helt utrolig ærlig indførelse i forskellige forhold på stederne. Vi sender en varm tak til Boas, Bruun og Worre for formiddags-arrangementet på Vallø og til Peter Henrik Tesdorpf for eftermiddagens arrangement på Gjorslev.

Tredje begivenhed er så nærværende generalforsamling, hvor vi vil gennemgå aktuelle politiske udfordringer og begivenheder.

oOo

Høsten 2017 har været første år, hvor vi har haft Landbrugspakkens fulde kvælstofnormer, ingen fradrag i det såkaldte økonomiske optimum. Det er stadigvæk ikke nødvendigvis det helt optimale, hvis man som os her på egnen ligger over landsgennemsnit, men det er da en forbedring. Afgrøderne til dette års høst var enten etableret godt i 2016 og var efterfuldt af et langt frostfrit efterår samt en mild og tør vinter. Eller etableret her i foråret under gode forhold og på Sjælland var vandforsyningen god. På Lolland-Falster var

det muligvis koldt i foråret, som har givet udbytte-begrænsninger navnlig i raps, men om helhed har vi i Danmark nok oplevet den største høst nogensinde.

Hvad der imidlertid har taget toppen af fornøjelsen var høstvilkårene. **(3)** Navnlig de tidligst modnede frø – hvidkløver og engrapgræs var udfordrende, ligesom det sidste – rajgræs – var bøvlet. Selve raps- og kornhøsten var vidt forskellig – for nogle forholdsvis overkommelig, mens den for andre næsten var katastrofal med decideret tab af høst. Ved Glumsø står der stadig 30 ha byg og i Nordjylland – i Himmerland – er det også meget, meget slemt. Men vi efterlades med et hovedindtryk af en stor høst med forbedrede proteinindhold. Sukkerroer er ved at blive taget op under vanskelige forhold og udbytterne er, som for vinterraps, generelt lidt skuffende.

Konservesærterne har kvitteret for den tilstrækkelige vandforsyning og har klaret sig særdeles godt på fabriksniveau, men med mange strukturskader, som desværre har været en grim overraskelse, men som desværre ikke kan betegnes som andet end en erhvervsrisiko.

Ikke nok med vanskelige høstforhold, så fortsatte det regnfulde vejr så raps- og korn-såning har været særdeles vanskeligt. Der er måske kun nået 70 % af planlagt og i tvivlsomt såbed, der så oven i købet oftest fik monsterregn lige efter såning.

På trods af lokal – og lokal gående ned til Warszawa – Bremen – Amsterdam – Nordfrankrig **(4)** oplevelse af vanskelig høst og visse steder skuffende udbytter, er verdensbalance for hvede stadig i favør af køberne – for store lagre **(5)** – og priserne er derfor sløje.

Udbud og efterspørgsel er én parameter for prisdannelse – vi plejer at kigge på korrelationen til Brent-olieprisen i Nordsøen. **(6)**

Man kan have sine tvivl om, hvorvidt forbruget vil stige til gunst for priserne. Der sker megen opdyrkning af jord i områder i Den tidligere Sovjetunion og der er måske adfærdsændringer på vej væk fra kød. Vegetar- og veganerkultur er i fremmarch – partiet Alternativet plæderer for én kødfri dag om ugen - og madspild er i fokus. **(7)** Kommer der styr på fedme, madspild og reduceres kornforbrug til husdyrproduktionen, reddes planteavlens ikke af større global efterspørgsel.

De tarvelige priser sætter sig i driftsøkonomien og i det nyligt udkomne driftsanalysehæfte fra Patriotisk Selskab kan man se planteavlens bundlinjeresultat – afkast pr ha af gældfri ejendom **(8)** sammenstiller nettoudbytterne fra de sidste 4 høstår og opdelt på grupper. Peter Borreby, Patriotisk Selskab har ridset udviklingen op i en lille tabel **(9)** og det er ikke spændende læsning. Husk dog, at tallene er før EnkeltBetaling. Patriotisk Selskab estimerer også for de kommende år, **(10)** hvilket de er gode til, og her ses, at planteavlens som gennemsnit for alle grupper imødeser nogen bedring i høst 2017 – hvis det holder – og i høst 2018.

På husdyrområdet er mælkeproduktionen kommet ind i mere smult vande, men det var også tiltrængt, dette ses også førnævnte PowerPoint.

oOo

Landøkonomisk Selskab er jo ikke den eneste landboforening i Kongeriget. Vi deltager i forskellige sammenhænge med andre. Mest fylder vores repræsentation i Østlige Øers Landboforeninger, som er

deciderede dagsordensættende og som har en velfungerende konsulentgruppe, ledet af Charlotte. I det sidste år har kvælstofdebat, herunder den banebrydende rapport om Karrebæk Fjord **(11)** været fremført, som påpeger, at kvælstoffet kun har begrænset skadevirkning i vandmiljøet grundet årsvariation.

Østlige Øers Landboforeninger var desuden arnestedet for en sønderlemmende kritik af Nykredit-børsnoteringen, der var medvirkende til at børsnoteringen blev skrinlagt.

Jeg repræsenterer også Østlige Øers Landboforeninger i det såkaldte Nørring-udvalg, der er en følgegruppe til Vandplanarbejdet og har heftige debatter om kvælstofindsatsen dér.

Østlige Øer Landboforeninger hædrede ved årsmødet Knud Eric Thonke **(12)** for hans helt enorme indsats på vandløbsområdet, hvilket var velfortjent. Det var oven i alle de andre gode tiltag, som Thonke har gjort gennem årene for landbruget. Men også Østlige Øers Landboforeninger, eller rettere Roskilde Dyrskue, modtog hæder selv, idet vi modtog prisen for bedste børneevent, hvilket er uhyre flot gået. **(13)** Østlige Øers Landboforeninger var desuden initiativtager til, at der blev etableret en gruppe omkring interessevaretagelsen af den nye vurderingslov, som jeg skal vende tilbage til.

Desværre har Østlige Øers Landboforeninger mistet deres plads i Sektorbestyrelsen for Planteavl. Det betyder, at dét forum kan stå helt uden menig repræsentation fra Fyn, Sjælland og Lolland-Falster, hvis Tolvmandssektionen en dag igen ledes af én fra Vest-danmark. Så køres planteavlen stort set kun af jyder. Nedskæringen af pladser i Sektorbestyrelsen for Planteavl til kun 9 mand – det skal nævnes, at Kvæg er 16 – er et led i en større rationalisering af Seges, som foreståes bravt af Anne Arhning **(14)** – men altså med utilsigtede virkninger om repræsentation.

Planteavlsinteressen varetages nu også gennem Karin Dinesen, som deltager som planteavlsformand i forskellige sammenhænge og som vi skylder tak derfor.

Landøkonomisk Selskab deltager også i formandskredsen, der mødes 5 – 6 gange årligt på Axelborg eller andetsteds. Vi har plæderet kraftigt for, at primær-landbrugets interesser styrkes selvstændigt og overfor virksomhederne i Landbrug & Fødevarer. Den øverst ansvarlige er Morten Høyer, som er meget dedikeret og ansvarsbevidst. **(15)** Han er fulgt efter Flemming Nør-Pedersen, som er gået til Virksomhedssiden. Morten Høyer er lydhør og konstruktiv men der er mange udfordringer indenfor hans ansvarsområde. Selv ser Morten Høyer store udfordringer i 2019, hvor der både er Folketingsvalg, revision og EU-forordningerne og nyt vurderingssystem, så det kan være, at året '19 i dette århundrede bliver ligeså udfordrende for nogle her i kredsen, som '19 var i forrige århundrede.

Fælles for alle landbo- og familielandbrugs-foreninger er medlemstilbagegangen **(16)** og Landbrug & Fødevarers ambition er at holde sig over 50 % medlemsopbakning. Der var 39.551, der afleverede EB-ansøgning, så organisationsgraden er ca 55 %. Truende kontingentstigninger, som er varslet til næste år af Landbrug & Fødevarer og mere af de upopulære 2-kroner pr ha, kan give bagslag og medlemsfrafald og muligvis netto reducere kontingentindtægterne til nul, hvis medlemsfrafaldet bliver stort.

oOo

Vi var nogle, der deltog i delegeretmødet i sidste måned. Hovedindtrykket var, at det blev afviklet meget professionelt, der var 3 Venstreministre til stede, herunder statsministeren. Landbrug & Fødevarer

efterlader et indtryk af, at det nu går meget bedre i landbruget, hvilket jeg nu ikke genkender i de kredse, hvor jeg færdes. Prisen på jord er ikke steget, tvært imod. En oversigt over landbrugsejendommen udbudt i maj, med én fra november, viser fald på 12.000 kr pr ha.

Man må også notere sig, at der ikke kom et eneste politisk løfte fra Statsministeren i Herning. Kun at regeringen er tilfreds med samarbejdet – og i øvrigt efterlyser en smule taknemmelighed - for de opnåede resultater, herunder Landbrugspakken.

Største oplevelse var at træffe Søren Pind, der var indbudt til at drage paralleller mellem de sidste 10 års udvikling i hhv Landbrug & Fødevarer og i Venstre. På begavet vis fabulerede han over det fælles kulturelle arvegods og splittelsen – Bæredygtigt Landbrugs brækken ud fra landboforeningerne og Liberal Alliances brækken ud fra Venstre. For mig var det turens højdepunkt, han var utrolig underholdende. **(17)**

Søren Pind underholdt med, hvordan han var blevet meget ugle-set og næsten smidt ud af Venstre på grund af sine 10 teser dengang omkring årtusindeskiftet.

oOo

Uden på nogen måde at svinge Landøkonomisk Selskab op på både Luthers og Søren Pinds højder, er det nu sjovt at fremføre 10 aktuelle teser, som ville kunne gavne dansk landbrug.

1. tese: Landbrugspakken kan stadig reddes – indfør balancebetragtninger

Den offentlige debat om Landbrugspakken fra før Jul 2015 vil ingen ende tage. Det var tanken, at idéerne i Jørn Jespersens Natur- og Landbrugskommission skulle omsættes i højere produktion med mindre tab til det omgivende miljø. Men fordi man er blevet hængende i gamle modeller som økonomisk optimum, manglende forurenere-betaler-princip og fravalg af massive målinger og balancebetragtninger, er de gode erhvervsvenlige intentioner ved at gå tabt i et modelcirkus. **(18)** Vi bliver vidne til et reguleringsregime af helt ukendte dimensioner, der tales om skrappe gødningsrestriktioner på 70 % af arealet, mange flere efterafgrøder og store braklagte arealer. Man må kun håbe, at Esben Lunde-Larsen står ved sit orde om at "Ingen bliver reguleret, hvis der ikke er fagligt grundlag for det".

Fagligheden kommer ikke af håbløse modeller men af at måle og se på balancerne og hvis man fra sidste års oversigt opstiller et normalt korn-græs-raps-sædskifte **(19)**, ses det, at kvælstofoverskuddet ikke er meget større end naturbidraget – og det er før omsætningen i jorden. Selv om der mange steder ikke er noget indsatsbehov, iværksættes der nu tilmed en række minivådområder til fjernelse af kvælstof i vandløb, hvor der end ikke er målt nogen overskridelse. Det kan i værste fald betyde fosforfrigørelse, der er meget værre. Og så etableres der en masse efterafgrøder, med meget tvivlsom effekt. Efterafgrøderne optager nemlig næringsstoffer fra jordvæsken om efteråret, hvor næringsstofferne er harmløse og frigør dem efter nedpløjning hen på foråret, hvor næringsstoffet er alvorligt og hvor de nødvendigvis forårssåede afgrøder ikke kan opfange noget. I Karrebæk-Fjord-rapporten viste det sig netop, at reduktion af kvælstof i efterårs- og vintermåneder er nærmest uden betydning. Kvælstofreduktion skal derimod ske foråret. Reduktion med 100 ton kvælstof efterår eller vinter giver en reduceret algevækst på kun 2-3 pct.

Reduktion med 100 ton kvælstof i maj – juli giver derimod en reduktion i algevækst på næsten 40 pct. Med andre ord, er det ikke landbrugets kvælstof der er et problem!

Så rådet er:

- Få etableret en First-mover-ankendelse af tidligere tiders miljøindsats, således at indsatsen ikke kommer til at minde om, at man pålægger ejere af nul-energihuse om at efterisolere med 100 mm Rockwool. Ministeren anerkendte synspunktet både sidste år d. 3. oktober 2016 og 13. november 2017 i Gefion i år
- Kig på input-outputforhold. Balancebetragtninger vedtaget i Sektorbestyrelsen før Jul og i Primærbestyrelsen i januar 2017 som et frivilligt virkemiddel **(20)**
- Gå LOOP-systemet og N-less4 og 5-modellerne grundigt efter i sømmene, de er baseret på forældede data og indeholder graverende, systematiske fejl
- Vær stadig opmærksom på de alvorlige fejl i Retentionsbegrebet, det fik vi fastslået for over 2 år siden **(21)** - omskriv Fakta om Kvælstof, det er en publikation, der baserer sig på forældet viden og fejlagtige modeller og antagelser, træk den tilbage

2. tese Vandområdeplaner må på rette spor, fagligt og u-politiseret

De såkaldte Vandområdeplaner, der udspringer af Vandrammedirektivet, udvikler sig stadig som en total farce.**(22)** Fagligheden er tvivlsom og det kom så vidt, at et hold af udenlandske forskere blev sat til at gennemgå fagligheden. Landbrug & Fødevarer populariserede problemstillingerne i "De syv Synder", som blev vel modtaget – om end sent og midt i høsten. Forskernes konklusion var, set fra vores side, klart en kritik af manglende erkendelse af andre presfaktorer, ålegræsmodeller, 1900-tilstanden, for grov typeinddeling, algevækstens sæsonmæssige forskellighed, modelopbygninger og usikkerhedshåndtering.

Forskerne tager i deres kritik hul på den helt centrale problemstilling om presfaktorer, som Povl Vejby-Sørensen har rejst **(23)**, nemlig er det kun landbrugets næringsstoffab, der er årsag til eutrofieringen - Nej

Vi har lagt de 7 Synder på vores hjemmeside www.loes.dk til nærmere selvstudie

Ministeren har udtalt, at der vil ske en justering og en evaluering af hele området, men målsætningen om yderligere efterafgrøder og skærpelse med 6.200 tons i 3. planperiode står stadig ved magt.

Et virkemiddel i vandområdeindsatsen er etablering af minivådområder med offentlig støtte – men med godskrivning af gevinsten i hele deloplandet. Dette dilemma kunne fratage interessen hos den enkelte, men der er nu skabt en mulighed for, at den enkelte lodsejer får mulighed for overtage projektet efter 7 år.

Som en facet ved vandrådsarbejdet er grundvandsovervågningen. Det er ikke til at få hoved og hale i den sag. Ministeren har stillet os en uafhængig og objektiv rapport i sigte. Til konsulent valgtes Cowi og forløbet har været uskønt med mistanker om interessesammenblanding. Det henstår stadig, at der leveres en uafhængig rapport. Vi ved ikke, hvad der sker i den sag.

3. tese: Korn- og rapsafregningsaftale må på sporet igen

For salgsafgrøder, der leveres i høst må gælde betryggende handelsvilkår. Der har i år været kritisable begivenheder med maltbyg, der er fradraget meget i som følge af påstand om afskallede kerner. Trods påstanden er partierne videresolgt til maltbyg og de landmænd, som har leveret maltbygpartierne har ikke kunnet få varen udleveret igen, hvilket er kritisabelt.

Også på rapsområdet har der været bøvl. Vores bestyrelsesmedlem Henrik Wolff-Sneedorff har med vanlig grundighed kastet sig over problemet **(24)** og afsløret store variationer i måleresultater og reguleringspraksis. Det burde være unødvendigt at skulle udtage dobbeltkontrol i et handelsforhold. Landbrug & Fødevarer må se få aftalekomplekset på plads og opstrammet.

4. tese: Vandløbslov skal tilse, at både vandafledning og miljø tilgodeses på samme tid

Der har i det sidste års tid siddet et udvalg, som under Henrik Høeghs ledelse har gennemgået forskellige forhold omkring vandløbsloven. Om det ender med en ny vandløbslov eller om der blot etableres nogle andre administrative rutiner, er uklart. Jeg tror, at Helge Danneskiold-Samsøe vil komme ind på dette senere i dag. **(25)** Jeg kan oplyse, at vi har siddet i en arbejdsgruppe sammen med Orbicon, hvor det er endelig klarlagt, at Manningtallet bør sænkes i modelberegninger ved brug af VASP og Mike 11, når et vandløb tager mere naturlig form og ruheden dermed stiger. Det bør i øvrigt italesættes, også i Henrik Høegh-udvalget, at der godt kan opnås både god vandafledning og godt miljø samt at der kan opnås bedre vandafledning og bedre miljø, hvis der laves intelligente løsninger.

Under emnet Vandløbslov skal det nævnes, at flere af vores medlemmer har deltaget meget aktivt i de såkaldte Vandråd. Struktur, administration og opdrag var uklart og det er faldet meget forskelligt ud, hvordan det er lykkedes at pille vandløb med manglende økologisk potentiale ud. I Lolland og Næstved Kommune er det gået godt, i Sorø og Slagelse har det været konfliktfyldt. Tak til alle Jer, der har bidraget. Er der stadig ønsker om indsigelser, så kontakt Charlotte for at høre, hvilken repræsentant i vandrådet, der evt. kan bringe input videre.

5. tese: Ejendomsvurderingsystem og generationsskifte – forår '17 –bør kunne reddes

Ejendomsvurderingssystemet har navnlig for boligejere været meget kritiseret. Regeringen og Socialdemokratiet har foretaget et langt tilløb og har aftalt et nyt system, meget baseret på statistiske forhold. Systemændringen har også berørt landbruget, selv om der ikke var den store utilfredshed i vores erhverv.

Tidligt blev der indgået forlig om, at 3 elementer ville blive fastholdt: en grundværdi + en ejendomsværdi for den samlede ejendom + Bondegårdsreglen. **(26)** Jeg ved ikke hvilken politisk indsats, der er ydet, eller hvad der er sket. Faktum er, at Povl Fritzner snuser sig frem til, at der er noget at mødes om. Peter Palle, Sydhavsørerne, Lars Johnsen, Nordsjælland og Poul Henrik Prah fra Gefion og jeg tager til møde d. 16. marts i foråret. Vi opdager hurtigt, at der kun er aftalt, at Bondegårdsreglen kun finder anvendelse ved ejendomsbeskatningen og i indskrænket form for mindre landbrugsejendomme. Der gøres for mange sider

en stor indsats med mange politiske kontakter, men realiteten er, at generationsskiftebeskatningen formentlig vil blive baseret på ejendomsmæglervurderinger. Det kan betyde stigninger i afgiftsgrundlaget på 60 % for visse ejendomme af særlig karakter, navnlig de større. Der lægges nemlig op til, at der skal indhentes vurderinger af ejendomsmæglere, når man vil generationsskifte.

Forløbet var uskønt, der var ingen rettidig omhu, ingen koordinering, ingen involvering af Tolvmandssektionen eller andre landboforeninger med dét særlige sigte. Mange uheldige udmeldinger **(27)** – konsulenter, ejere, folk i vores system etc. Alt i alt en grim oplevelse og forløb.

Jeg vil stadig hævde, at sagen burde kunne reddes. Det vil være dyrt for SKAT at indhente ejendomsvurderinger hos ejendomsmæglere, måske 30 – 50.000 pr vurdering. Det bliver SKAT trætte af. Jeg foreslår stadig, at man bør bibeholde en ”byggeklodsmode” bestående i, at jorden værdisættes efter grundværdi, der arbejdes stadig med en tillægsparcelværdi, muligvis lidt stigende for stigende arealstørrelse, en stuehusværdi ud fra Bondegårdsreglens principper samt en værdi af bygninger, som kan tages fra skatte-eller driftsregnskabet.

Andre erhvervsgrupper, blandt andet de industrielle, ejerledede virksomheder, har arbejdet dygtigt på, at gave- og arve-afgifterne skulle nedsættes, hvilket som bekendt er lykkedes. I første omgang trappes der ned mod 5 %, men ønsket er en hel afskaffelse. Det politiske forlig er desværre meget skrøbeligt, da Socialdemokratiet ikke er med og Sass Larsen vil rulle det hele tilbage.

Desværre er det ikke kommunikeret klart ud, at det kun gælder for visse afgrænsede aktivklasser, hvorunder skov- og landbrug henhører. Men sådan noget som stuehuse og udlejningshuse er ikke omfattet, så det er virkelig de aktiver, der er aktiv driftsbetonede. Det betyder formentlig, at bortforpagtet jord er tvivlsom. Dette ikke mindst fordi der er opstået en tvivl om, hvad aktiv drift omfatter. Der er hen over sommeren opstået en påstand om, at kravet er 50 timer pr måned eller 600 timer pr år. For bedrifter, der består af mange mindre enheder, er det en katastrofe. Landbrug & Fødevarer har allieret sig med advokat Michael Serup, der er specialist på området. Vi må håbe, at også denne udfordring løses. Husk at gennemsnitsalderen for landmænd vokser med 10 måneder pr år, så der er et akkumuleret problem.

6. tese: Særligt skrappe danske rammevikår og overimplementering må afskaffes NU

I årevis har diskussionen om overimplementering pågået. Landbrug & Fødevarer gik i forvejen men blev senere meget tavse **(28)**. Bæredygtigt Landbrug tog det til sig som en hjertesag og fik bevilget promilleafgiftspenge til en faglig undersøgelse ved professor Troels Troelsen. Projektet led skibbrud som følge af nogle dumme snubletråde. Beskyldninger af forskellig slags er senere blevet tilbagevist men projektet strandet.

Fakta er, at PSO-afgiften er afskaffet og at de helt urimelige normnedsættelser er ophævet. Disse elementer udgør nok omkring 1.200 kr pr ha i lettelse tilsammen. Tilbage står skatten på produktionsjord, pesticidafgiften og en række administrative byrder, herunder anvendelsen af efterafgrøder i situationer, hvor de er nyttesløse og hvor de fordrer vårsædsdyrkning, der sædvanligvis er mindre lønsomt. Summen af stadigvæk værende sær-byrder beløber sig nok til andre 1.200 kr pr ha. Kapitaliseret med faktor 33 giver det 40.000 kr pr ha, hvilket nok kunne lunde mange steder.

7. tese: Arbejd med Finansiering – Nykredit ej på Børsen, bidragssats og løbetidsforlængelse

Store dele af den industrialiserede verden er stadig begunstiget af exceptionelt lave renter, ikke set siden 1600 i Holland - kortvarigt. Man må spørge sig om, hvor længe det varer ved og man må bekymre sig over, at landbruget stadig er den sektor, hvor andelen af korte lån er størst, ca 95 %.

Finansieringens sammensætning – de korte renter – er ikke eneste trussel. Mange bedrifter er belånt med 10-årig afdragsfrihed, som er ved at løbe ud og så kan det blive uhyre hårdt at afdrage et 30-årigt lån på 20 år. Derfor vil dansk landbrug stadig være tjent med at der etableres annuitetslån med løbetider på 40 – 45 år, det giver meget mindre afdragsbyrder.

Det er glædeligt, at Nykredit har afblæst deres børsnotering **(29)** men der savnes stadig en velbegrundet forklaring på, at der ikke kunne etableres en gammeldags reservefond til det midlertidigt opståede soliditetsproblem.

Det skal i øvrigt nævnes, at netto-merbelåningen i realkredit kun er steget 0,17 % i det sidste år. Om det skyldes tilbageholdenhed eller belåningsgrænser, ved jeg ikke. Bidragssatserne er vist krøbet over 1 %.

Jeg forespurgte i øvrigt ved et formandsmøde om landbrugets egenkapitalforhold. Jeg nævnte, at da jeg startede i Landøkonomisk Selskab for 11 år siden, var aktiverne 660 mia kr fordelt på 110 mia i stuehuse, 110 mia i produktionsanlæg og 440 mia i jord **(30)**. Gælden var i 2007 på 342 mia, så soliditeten var ca 47 %.

Jeg blev nu oplyst, at egenkapitalen er faldet til en fjerdedel, nemlig 85 mia og så må soliditeten være 19 %, da gælden nu er vokset til 359 mia. Jeg var rimeligt rystet, men det var der ikke så mange andre, der var.

8. tese: Gæsteprincippets fastholdelse vil være vigtigt for landbruget

Flere i vores lokalområde er blevet mødt med, at det hidtidige princip om, at offentlige forsyningsledninger – vand, strøm telefon, bredbånd, etc – kan forlanges omlagt vederlagsfrit, hvis omstændighederne tilsiger det. Dette kan være et ufravigeligt behov, hvis der sker vejudvidelser eller hvis landbrugsjord skal bebygges.

Den nye praksis i deklARATIONERNE er, at man fraskriver sig gæsteprincippet, hvilket kan være meget bebyrdende. I vore dage kan forsyningsledninger være så bekostelige, at der er helt ude af proportion, hvis lodsejeren, der jo er den lille i økonomisk forstand, skal bære denne udgift for det oftest stenrige forsyningselskab.

Det er derfor glædeligt og flot, at Landbrug & Fødevarer, Østlige Øers Landboforeninger og berørte, toneangivende landmænd på Østsjælland har anlagt en retssag om gæsteprincippet ved Kriegers Flak – alene ud fra den betragtning, at omlægning af én km kan løbe op i 26 millioner kr. og stop på ledningen i et par uger kan løbe op i 18 millioner kr. som erstatningsansvar. En lignende sag er under opsejling i Vestjylland ved Baltic Pipe.

9. tese: Landbrug & Fødevarers kommunikationsindsats må snart få jordforbindelse

Det er absurd, at der herfra skal lyde en kritik af den meget dyre kommunikationsindsats – imagekampagnen til over 80 mio. kr - som blev iværksat, da Michael Brockenhuus-Schack var formand. Projektet startede godt men i årenes løb har det aldrig skabt forbindelse mellem et højtragede abstraktionsniveau og primærlandbrugets medlemmer. Det absurde er, at Christian Lassen, som ejer stedet her og Jørgen Skeel, Birkelse, gjorde en kæmpe indsats for 20 år siden i Trolldandssektionen, varmt støttet af mig. Imageindsatsen er bare aldrig blevet vedkommende for "the guy who pays".

Man må håbe, at der ændres på dette og noget kunne tyde på det. I hvert fald er "De syv Synder" et eksempel **(31)**, der er mere fakta-tung, informerende og vedkommende. Folk er simpelthen bare glade for at blive klædt fagligt og sagligt på.

Kommunikationsstrategien fra Axelborg sætter muligvis også af ud fra en antagelse om, at landmænd er ilde set. Det er tilsyneladende ikke nødvendigvis tilfældet **(32)**. Man kan konstatere, at landmænd ligger bedst blandt gruppen af selvstændige, kun overgået af forskellige kategorier af offentligt ansatte. Typer som ejendomsmæglere, journalister, bilforhandlere og politikere ligger helt bund. Dette burde imagekampagnen tage afsæt i.

10. tese: Plantebeskyttelsesafgiften kan godt neutraliseres uden tab af incitaments-element

Som noget af det sidste, som vi tog fat på i Sektorbestyrelsen, var et initiativ til fjernelse af den økonomiske belastning af erhvervet fra pesticidafgiften. Der blev nedsat en gruppe bestående af Søren Laustsen, Carl Heiselberg, Peter Poulsen og Ib Jensen godt bistået af Søren Thordal.

Gruppen er fremkommet med forslag til 7 måder, hvordan den økonomiske belastende pesticidafgift kan lattes og hvor incitamentsstrukturen til at begrænse forbruget bibeholdes. Vi må håbe, at det lykkes at slå igennem det politiske system.

oOo

Afslutningsvis skal der lyde en stor tak til medlemskredsen for opbakning gennem Jeres medlemskab af Landøkonomisk Selskab. Også stor tak til bestyrelsesmedlemmerne – og til enkeltmedlemmer i medlemskredsen, der yder en stor indsats – for støtte og for at repræsentere vore meninger i forskellige udvalg og nævn. Stor tak for værtsskab ved bestyrelsesmøderne.

Endelig stor og varm tak til Palle Henriksen, der står for finanserne og sidst men ikke mindst til vores foreningssekretær Charlotte Frimer Petersen, der yder en helt enestående indsats.

Tak for ordet.